

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Спецкурс «Психологічні засади побудови навчання у ЗСО як цілісного творчого процесу»

Кількість кредитів ECTS – 3

I. Основна мета спецкурсу полягає у розкритті психологічної природи творчого навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, психологічних вимог до особистості вчителя щодо здійснення творчого навчально-виховного процесу; специфіки та особливостей поведінки учнів у різних видах діяльності, особливостей психічного розвитку учнів (молодших школярів, підлітків, юнаків) в умовах здійснення творчого навчально-виховного процесу.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців даного напрямку підготовки (спеціальності)

Спецкурс «Психологічні засади побудови творчого навчально-виховного процесу у ЗНЗ» дозволяє набуті студентам додаткових фахових компетенцій при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки; вивчення спецкурсу сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців.

III. Завдання дисципліни є усвідомлення студентами творчого характеру педагогічної діяльності; розуміння себе суб'єктом педагогічної діяльності, своїх професійно-значущих якостей; оволодіння механізмами творчої самореалізації в професійній діяльності та шляхами професійного самовдосконалення; набуття знань та практичних умінь для здійснення консультивання вчителя щодо організації професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії, спрямованої на розвиток творчого потенціалу учня.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни

Основні знання:

- прийомів і засобів корекції і розвитку навчальної діяльності та становлення особистості учня;
- психолого-педагогічних засад побудови навчання як цілісного творчого процесу;
- психологічних вимог до особистості сучасного вчителя.

Основні уміння:

- виділяти психологічний аспект педагогічних явищ і процесів;
- використовувати знання з метою створення оптимальних умов навчання і виховання учнів;
- аналізувати і оцінювати ефективність педагогічної діяльності вчителя;
- консультивати вчителя щодо організації професійно-педагогічної діяльності як розвиваючої взаємодії, спрямованої на розвиток творчого потенціалу учня, здійснення постійного професійного самовдосконалення.

V. Короткий зміст дисципліни

Модуль I. Психологія розвитку учня у творчому навчально-виховному процесі

Тема 1. Творча навчальна діяльність – специфічний вид діяльності. Основні характеристики творчої навчальної діяльності, її предметний зміст. Система цільових орієнтирів та принципів навчання. Психолого-педагогічні умови навчання. Інтерактивні методи навчання. Їх психологічна сутність. Організація навчання на діагностичній основі. Причини неуспішності в учінні. Шляхи їх подолання.

Тема 2. Вплив навчання як цілісного творчого процесу на психічний розвиток молодшого школяра (підлітка, юнака). Парадигми освіти: об'єктна і суб'єктна. Особистісно–

діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Особистісно–діяльнісний підхід з позиції педагога. Особистісно–діяльнісний підхід з позиції учня. Психофізіологія навчальних навантажень як передумова творчості учня. Вплив навчання на становлення мотиваційної, пізнавальної та соціальної сфер особистості учня-діяча.

Тема 3. Інтелектуальний та емоційно-вольовий розвиток особистості у творчому навчально - виховному процесі. Інтелект у структурі рис особистості. Умови формування понять. Завдання, спрямовані на розвиток поняттєвого та дивергентного мислення учнів. Поняття про емоції, почуття і переживання. Функції емоцій і почуттів. Роль різних груп емоцій у діяльності учня та вчителя.

Тема 4. Психологічні вимоги до змісту навчання у загальноосвітньому навчальному закладі. Проблеми сучасного суспільства у галузі освіти. Основні компоненти змісту загальної середньої освіти. Структура підручника, принципи побудови. Психологічні вимоги до структурування навчального матеріалу у підручнику.

Модуль II. Психологічна готовність практичного психолога (вчителя) до творчої професійної діяльності

Тема 5. Психологічні вимоги до особистості сучасного психолога (вчителя). Мотиваційна сфера особистості психолога (вчителя): внутрішня та зовнішня мотивація. Пізнавальна сфера: когнітивна, рефлексивна та операційна складові. Соціальна сфера: комунікативна, організаційна та емоційно-вольова складові. Методи діагностики стану розвитку мотиваційної, пізнавальної й соціальної сфер особистості психолога (вчителя). Імідж психолога (вчителя). Шляхи становлення.

Тема 6. Психологічні основи професійного самовдосконалення практичного психолога (вчителя). Особистість психолога (вчителя) як об'єкт професійного самовдосконалення, його сутність, задачі, етапи. Система підвищення кваліфікації та неперервна освіта сучасного педагога та психолога. Поняття про творчу лабораторію вчителя та психолога, шляхи, етапи, технологія створення. Зміст поняття «передовий педагогічний досвід». Критерії, технологія вивчення, узагальнення, впровадження передового педагогічного досвіду. Система накопичення власного професійного досвіду.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра практичної психології факультету педагогіки і психології; завідувач кафедри, професор Митник О.Я.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения. – М.: Педагогика, 1986.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К.: Рад. школа, 1989.
3. Льюис Д. Тренинг эффективного общения. – М.: Изд-во ЭКСМО –Пресс, 2002 – 224 с.
4. Максименко С.Д. Психология в социальной та педагогической практике. – К.: Наук. думка, 1998.
5. Мартиненко С. М. Основы диагностической деятельности учителя начатковой школы (навчально-методичний посібник) / С. М. Мартиненко // К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. – 264 с
6. Машбиц Е.И. Психологические основы управления учебной деятельностью. – К.: Вища школа, 1987.
7. Митник О.Я. Складові іміджу сучасного закладу освіти / О.Я. Митник // Почат. шк. — 2000. — № 7. — С. 51 – 54.

8. Митник О.Я. Психологія навчання як цілісного творчого процесу / О.Я. Митник // Відкритий урок – 2005. – № 23–24. – С. 34 – 36.
9. Митник О.Я. Як навчити дитину мистецтва мислення / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2006. – 104 с.
10. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В.І. Бондаря, упорядкув. О.Я. Митника. – К.:Початкова школа, 2011. – 384 с.
11. Онищук Л.А. Гуманізація управління загальноосвітньою школою першого ступеня: теорія і практика. – К., 2001. – 328 с.
12. Психологічні аспекти гуманізації освіти / За ред. Г.О.Балла. – К., Рівне, 1996.
13. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О.Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346с.
14. Формирование учебной деятельности школьников / Под ред. В.В.Давыдова и др. – М.: Педагогика, 1982.

ІХ. Методи навчання. Інтерактивні методи: *мікрвикладання, інверсії, емпатії, інциденту*; рольовий тренінг; розв'язування психологічних завдань.

Х. Система оцінювання:

Поточний контроль: оцінювання роботи на семінарських та лабораторних заняттях; оцінювання ІНДЗ та 2-х модульних контрольних робіт.**Підсумковий контроль:** екзамен у VII семестрі